SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2691

av Camilla Mårtensen m.fl. (L)

Liberal miljöpolitik för levande natur, friska hav och växande välstånd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett lagreglerat miljöpolitiskt ramverk som bygger vidare på miljömålssystemet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ramverket ska förena höga miljöambitioner med vetenskaplig grund, kostnadseffektivitet, respekt för äganderätten, stärkt konkurrenskraft och förutsättningar för klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att varje regering ska lämna en miljöpolitisk handlingsplan till riksdagen året efter ordinarie riksdagsval, med en första plan för mandatperioden 2026–2030 under 2027, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en årlig miljöredovisning i budgetpropositionen med genomförda åtgärder, uppnådda resultat, kostnader, återstående åtgärdsbehov och redovisade målkonflikter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om oberoende och transparent granskning av regeringens samlade miljöpolitik, med jämförbara indikatorer och tydlig ansvarsfördelning, och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att principen att förorenaren betalar ska vara vägledande och att ekonomiska styrmedel ska utformas för att belöna miljöförbättringar och främja arbete, innovation och företagande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda mer värdefull natur genom fler nationalparker och naturreservat, med långsiktig finansiering av både skydd och skötsel, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en liberal friluftsmodell med finansierade och uppföljningsbara servicekrav för besöksinriktade naturreservat, omfattande leder, skyltning, säkerhet, information och tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enklare och mer förutsägbara villkor för småföretag som bedriver hållbar naturturism, guidning och annan besöksverksamhet i och kring skyddade områden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktigt stöd till vandrings- och cykelleder samt bättre möjligheter för barn, äldre och personer med funktionsnedsättning att delta i friluftslivet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla lokala naturvårdsavtal och samverkan mellan markägare, kommuner, föreningar och företag för naturvård, tillgänglighet och lokal utveckling och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett långsiktigt, finansierat och kostnadseffektivt genomförande av Sveriges naturrestaureringsåtaganden, med lokal delaktighet och respekt för äganderätten, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera hotade naturtyper och arter, sammanhängande livsmiljöer samt restaurering och skötsel av ängar, betesmarker, våtmarker och vattenmiljöer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka livsmiljöerna för pollinatörer och utveckla ersättningar för lantbrukares naturvårdande insatser och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka förebyggande arbete, tidig upptäckt och bekämpning av invasiva främmande arter och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla ekonomiska incitament för skogsbruk som ger verifierbar ytterligare klimatnytta och samtidigt upprätthåller miljöhänsyn och biologisk mångfald, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja och utveckla ersättningarna inom frivilliga naturvårdsavtal så att skydd och utveckling av höga naturvärden blir ett mer attraktivt alternativ för markägare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa full ekonomisk kompensation vid ersättningsgrundande rådighetsinskränkningar för naturvård och artskydd, utan att försämra befintliga ersättningsrättigheter, och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt sammanhållna, kvalitetssäkrade och löpande uppdaterade naturvärdeskartor som ger markägare bättre framförhållning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frivillig och kostnadsfri rådgivning till privata skogsägare om naturvårdande och klimatanpassat skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydliga handläggningsfrister, tillräckliga myndighetsresurser och snabbare utbetalning av ersättning vid skydds- och artskyddsbeslut och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mål och årlig uppföljning för en ökad andel markägarinitierat och överenskommet formellt skogsskydd, utan att skyddet av de mest värdefulla skogarna försvagas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jakt och viltförvaltning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett havsmiljöpolitiskt undantagstillstånd i betydelsen en tidssatt och finansierad politisk kraftsamling för havsmiljön, med samordnat ansvar och årlig resultatredovisning, och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva igenom och säkerställa ett stopp för trålning nära kusten genom svensk reglering och nödvändiga överenskommelser inom EU och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa efterlevnaden av beslutade bottentrålningsförbud och utvidga skyddet mot bottentrålning i marina skyddade områden och andra särskilt känsliga bottenmiljöer och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ekosystembaserad fiskeriförvaltning där fiskekvoter och fiskeregler utgår från vetenskapliga bedömningar och behovet av återhämtning för svaga bestånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektivare, regionalt anpassad skyddsjakt och andra skadeförebyggande åtgärder mot skarv där allvarliga skador på fiskbestånd och berörda verksamheter behöver motverkas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för de förändringar i EU:s regelverk som behövs för att möjliggöra allmän jakt på skarv med hållbara bestånd och regionalt anpassad förvaltning och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en svensk offensiv inom EU och Östersjösamarbetet för att minska näringsläckage från jordbruk, avlopp och andra utsläppskällor och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad avloppsrening runt Östersjön, minskade bräddningar och ett effektivt genomförande av skärpta europeiska reningskrav och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktig finansiering av lokala vattenvårdsåtgärder, våtmarker, kantzoner och återställande av fiskars lek- och uppväxtmiljöer och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt tillsyn och internationellt samarbete mot förorenande utsläpp från sjöfarten samt minskad marin nedskräpning och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa ett tydligt och verkställbart ansvar för e-handelsplattformar som förmedlar produkter från

länder utanför EU till svenska konsumenter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkt och samordnad marknadskontroll av tredjelandsimport, med tillräckliga resurser för Tullverket och berörda tillsynsmyndigheter, och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektiva digitala verktyg för att avlägsna och hindra återpublicering av erbjudanden om olagliga och farliga produkter samt proportionerliga sanktioner mot återkommande överträdelser och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för en bred och ändamålsenlig begränsning av PFAS och snabbare utfasning av andra särskilt farliga ämnen inom EU och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig upphandling ska bidra till minskad exponering för farliga kemikalier, särskilt i miljöer där barn vistas, och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riskbaserad sanering av förorenade områden, stärkt skydd för dricksvattentäkter och åtgärder mot spridning av PFAS och andra miljögifter och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja omotiverade regelhinder för återbruk och säkra återvunna material samt förbättra förutsättningarna för cirkulära affärsmodeller och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra och vidareutveckla europeiska krav på hållbar produktdesign, reparerbarhet och produktinformation med så låg administrativ belastning som möjligt för småföretag och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av skatter och andra ekonomiska styrmedel för att göra reparation, återbruk och materialåtervinning mer konkurrenskraftiga och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektivt producentansvar och avgifter som bättre premierar lång livslängd, giftfria material och verklig återvinningsbarhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkt arbete mot avfallsbrottslighet genom samordnad tillsyn, bättre spårbarhet och

informationsutbyte samt ändamålsenliga ekonomiska säkerheter och tillkännager detta för regeringen.

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minskat matsvinn och bättre tillvaratagande av det matavfall som ändå uppstår, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en fortsatt liberalisering av strandskyddet som medger att varje enskilt ärende hanteras med en avvägning mellan de intressen som är aktuella för den lokala situationen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommunerna en mer betydande roll i planeringen och utförandet av strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbare, samordnade och rättssäkra miljöprövningar som förenar höga miljökrav med utbyggnad av fossilfri elproduktion, elnät, återvinning och annan verksamhet som behövs för klimatomställningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt samverkan mellan staten och kommunerna för naturbaserad klimatanpassning, vattenförsörjning och skydd mot översvämningar och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetet mot stranderosion och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Frihet förutsätter ansvar. Den liberala miljöpolitiken utgår från tanken om gott förvaltarskap, ett ansvarsfullt nyttjande av naturens resurser, och att vi inte har moralisk rätt att lämna efter oss en värld till våra barn och barnbarn som är fattigare än den vi ärvde av våra föräldrar.

Liberalerna förespråkar en rättvis miljöpolitik som både respekterar den enskildes intressen och samtidigt värnar de gemensamma värden som skulle gå förlorade utan en rationell reglering.

Vi kan både förvänta oss, och kräva, att den som fått ansvar för naturresurser förvaltar dem ansvarsfullt och långsiktigt. Men miljöfrågorna rymmer också många problem som bara kan hanteras med reglering.

Människor ska kunna bygga ett bättre liv, driva företag och utveckla de lösningar som miljö- och klimatomställningen kräver. Liberalerna anser att vetenskap, innovation och marknadsekonomi ska användas för att minska miljöskador och hushålla med resurser.

Den som bidrar till gemensamma miljövärden ska mötas av fungerande villkor och ändamålsenliga incitament. Skydd av värdefull natur ska förenas med ett livskraftigt skogsbruk, reformerat strandskydd och insatser mot övergödning och föroreningar. Den som orsakar ett miljöproblem ska betala för att lösa det. Spridningen av föroreningar som allvarligt skadar miljön och människors hälsa måste bekämpas.

Liberalernas miljöpolitik ska göra Sverige rikare på naturvärden, tryggare för människor och starkare som innovations- och företagarland. Äganderätten är essentiell för friheten, och miljöpolitiken ska utformas med hänsyn till den. Framgång ska mätas i miljöförbättringar som består - inte i antalet regler, planer eller pressmeddelanden.

Ett miljöpolitiskt ramverk som kräver resultat

Miljöpolitiken behöver en långsiktig struktur som kopplar samman mål, åtgärder, finansiering och ansvar. Liberalerna vill därför införa ett lagreglerat miljöpolitiskt ramverk. Det ska bygga vidare på miljömålssystemet och samla arbetet för biologisk mångfald, havsmiljön, minskad exponering för farliga kemikalier och en mer cirkulär ekonomi.

Varje regering ska lämna en miljöpolitisk handlingsplan till riksdagen året efter ordinarie val. Planen ska ange vad som ska genomföras, när det ska ske, vem som ansvarar och hur åtgärderna finansieras. Den ska också redovisa hur långt beslutade åtgärder bedöms räcka och vilka ytterligare beslut som behövs. Tidpunkten motsvarar klimatlagens ordning: den klimatpolitiska handlingsplanen ska lämnas året efter ordinarie riksdagsval (Klimatlag 2017:720).

Ramverket ska vila på tydliga principer. Miljöpolitiken ska vara vetenskapligt grundad och kostnadseffektiv. Äganderätten ska respekteras och ersättningsgrundande intrång kompenseras. Politiken ska främja konkurrenskraft, innovation och ett levande skogs- och jordbruk. Den ska möjliggöra klimatomställningen och inte skapa omotiverade hinder för fossilfri elproduktion, elnät och ansvarsfull produktion. Som grundprincip bör gälla, att den som orsakat skador på miljön, till exempel genom utsläpp av skadliga miljögifter, också ska hållas ansvarig för återställandet, till exempel genom att bekosta saneringen.

Målkonflikter ska redovisas öppet. Att värna tillväxt betyder inte att miljökraven sätts ur spel. Det betyder att regeringen ska visa hur miljömålen kan nås med så liten samhällsekonomisk kostnad som möjligt och hur olika samhällsintressen har vägts samman. Klimatnytta får inte användas som en generell ursäkt för att förstöra oersättliga naturvärden, lika lite som miljöregler ska användas för att fördröja nödvändiga investeringar utan saklig grund.

En årlig miljöredovisning i budgetpropositionen ska visa resultat och återstående problem. Oberoende granskning ska säkerställa att regeringen inte kan välja bort obekväma indikatorer. Befintlig myndighetsuppföljning ska användas och utvecklas så att ramverket ger tydligare ansvar, inte onödig dubbeladministration.

Skyddad natur ska vara en tillgång för hela landet

Skyddad natur ska inte vara en låst monter. Den ska vara en tillgång för livskvalitet, naturupplevelser, besöksnäring och landsbygdsjobb. Liberalerna vill skydda mer värdefull natur och samtidigt göra fler områden tillgängliga för människor.

Att bilda ett reservat är början på ett förvaltningsansvar. Det som skyddas ska också skötas. Leder, skyltning och anläggningar måste underhållas. Naturvårdsverkets återrapportering för 2023 - 2025 beskriver hur underhåll har koncentrerats till de mest besökta områdena och hur tillgängligheten i andra reservat har försämrats. Rapporten visar också exempel på samarbete med föreningar och lokala entreprenörer.

Liberalerna vill införa en friluftsmodell med finansierade servicekrav för besöksinriktade naturreservat. Besökare ska kunna hitta till området, förstå reglerna och använda säkra leder och anläggningar. Det ska tydligt framgå vilken tillgänglighet som erbjuds.

Kraven ska anpassas till varje områdes naturvärden och syfte. Alla reservat ska inte ha samma nivå av besöksaktivitet, och känsliga miljöer kan behöva helt fredade zoner. Tillgänglighet och naturvård ska förenas genom genomtänkt lokalisering, besöksstyrning och skötsel.

Småföretag som erbjuder guidning, paddling, naturupplevelser och annan hållbar besöksverksamhet ska mötas av tydliga och proportionerliga villkor. Förvaltare ska ha en fungerande kontaktväg för företag och föreningar. Lokala naturvårdsavtal och skötselöverenskommelser ska ge markägare och entreprenörer möjlighet att bidra och få betalt för utförda insatser. Allemansrätten ska värnas och kommersiell verksamhet ska inte tränga undan allmänhetens tillgång till naturen.

Biologisk mångfald kräver både skydd och aktiv skötsel

Liberalernas tidigare naturvårdsmotioner har betonat sammanhängande livsmiljöer, hotade arter, pollinatörer, vattenmiljöer, våtmarker och bekämpning av invasiva främmande arter. Dessa prioriteringar ligger fast och ska utvecklas.

Regeringen presenterade år 2026 en uppdaterad nationell strategi och handlingsplan för biologisk mångfald samt nya etappmål för pollinatörer och stadsgrönska. Uppgiften för mandatperioden 2026 - 2030 är därför att omsätta arbetet i finansierade åtgärder och följa upp resultaten, inte att börja om med ännu en fristående strategi.

Skydd av värdefulla områden behöver kombineras med restaurering och skötsel. Ängar och betesmarker ska hållas öppna. Våtmarker och vattenmiljöer ska återställas där insatserna ger tydlig nytta. Åtgärder ska prioriteras efter naturvärden, hotbild och möjlighet till varaktiga resultat.

Markägare och lantbrukare ska vara medskapare i naturvården. Ersättningar ska göra det attraktivt att sköta värdefulla livsmiljöer, skapa blomrika kantzoner och genomföra andra dokumenterade naturvårdsinsatser. Arbetet mot invasiva främmande arter ska få tydlig ansvarsfördelning och bättre förutsättningar för tidiga insatser.

Det ska löna sig att bruka svensk skog - och att skydda den

Sverige behöver både ett konkurrenskraftigt skogsbruk och ett starkt skydd för skogar med höga naturvärden. Liberalerna vill förena dessa uppgifter genom tydligare spelregler, ekonomiska incitament och respekt för äganderätten.

Skogsbrukare ska ha förutsägbara villkor och markägare som bidrar till biologisk mångfald ska få ekonomisk ersättning.

Politiken ska ta hänsyn till skogens samlade värden: kol i mark och växande skog, långlivade träprodukter, möjligheten att ersätta fossilintensiva material, biologisk mångfald och friluftsliv. Sverige har hundratusentals skogsägare, och skogen får inte betraktas enbart som en kollektiv nytta. För många är skogsmark en ekonomisk tillgång som förvaltas och vårdas över generationsgränser.

Liberalerna vill utveckla ett ekonomiskt styrmedel för skogsbruk som ger verifierbar ytterligare klimatnytta. Det kan utformas som en skattelättnad eller en ersättning för särskilda åtgärder. Bedömningen måste ta hänsyn till tidsperspektiv och hela åtgärdens klimatpåverkan. Förlängda omloppstider, förändrade brukningsmetoder och användning av långlivade träprodukter ska bedömas utifrån sina faktiska effekter, inte belönas automatiskt. Stöd ska inte betalas för åtgärder som ändå skulle ha genomförts eller för samma nytta flera gånger.

Frivilligt skydd ska bli mer attraktivt. Ersättningarna i naturvårdsavtal ska utvecklas så att de bättre motsvarar åtagandets varaktighet, uteblivna brukningsmöjligheter och den naturvård som behöver utföras. Enskilda skogsägares obetalda frivilliga avsättningar ska samtidigt hållas isär från formellt skydd och ersatta avtal.

Vid ersättningsgrundande intrång ska full ekonomisk kompensation säkerställas. Förslaget ska bygga vidare på befintliga rättigheter och regeringens lagstiftningsarbete om artskyddsersättning, inte ersätta ett mer förmånligt ersättningssystem med ett sämre. Proposition 2025/26:230 beskriver hur ersättningen vid områdesskydd utgår från marknadsvärdeminskningen med ett schablontillägg på 25 procent, samt ersättning för annan ekonomisk skada.

Naturvärdeskartor ska ge bättre framförhållning. Kända naturvärden och bedömningar av potentiella värden ska redovisas med tydlig information om kvalitet och osäkerhet. Alla naturvärden är inte unika, ovärderliga eller omöjliga att återskapa. Att naturvärden märks ut på en karta ska därför inte innebära ett automatiskt skyddsbeslut, men kartorna ska vara ett underlag för planering- och underhåll. Avsaknad av en markering får heller inte framställas som en garanti för att naturvärden saknas.

Privata skogsägare ska erbjudas frivillig, kostnadsfri rådgivning om hur natur- och klimatvärden kan utvecklas. Ersättningsprocesserna ska få tydliga frister och tillräckliga resurser. Den som har kommit överens med staten ska inte behöva vänta orimligt länge på betalning.

Frivillighet och markägarinitiativ ska vara huvudspåret för mer formellt skydd. Den reviderade strategin för formellt skogsskydd från år 2024 har redan denna inriktning. Nästa steg är bättre incitament, mål för andelen överenskommet skydd och årlig uppföljning av både arbetssätt och faktiskt bevarade naturvärden.

En aktiv viltförvaltning

Viltstammarnas storlek är en politisk fråga, med en mängd intressen som ibland är i konflikt med varandra. Vi vill värna vår faunas artrikedom och de ekosystemtjänster som den ger oss. Jakten har ett egenvärde som kulturarv, livsstil och fritidssysselsättning. Därtill är jakten och jägarnas viltvårdande insatser samhällets viktigaste verktyg för att hålla viltstammarnas storlek på rätt nivå. Skogsbruket har ett intresse i att hålla nere antalet hjortdjur för att minska betesskadorna. Jordbruket är hårt ansatt av den allt för stora vildsvinsstammen, som också orsakar andra problem. När viltstammarna är för stora ökar antalet viltolyckor i trafiken. Liberalerna bejakar en

aktiv viltförvaltning. Särskilt vill Liberalerna bejaka älgstammens återväxt och att fler åtgärder sätts in för att kraftigt minska vildsvinsstammen storlek.

En kraftsamling för havsmiljön

Liberalerna vill införa ett havsmiljöpolitiskt undantagstillstånd: en politisk prioritering med en tidsatt åtgärdsplan, tydligt ansvar, finansiering och årlig redovisning. Särskilt Östersjön behöver en kraftsamling som håller över flera mandatperioder. Begreppet ska inte innebära att lagar, rättigheter eller rättssäkerhet sätts ur spel.

Regeringens havsmiljöproposition Ett levande hav - ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske har lagt en grund för det arbetet. Under mandatperioden 2022 - 2026 har också nya marina skyddsområden inrättats. Regeringens lägesrapport år 2026 redovisar bland annat Nämdöskärgårdens nationalpark och ett bottentrålningsförbud i marina skyddade områden innanför trålgränsen med ikraftträdande 1 juli 2026. Fortsättningen ska därför handla om efterlevnad, bredare skydd och återhämtning.

Liberalerna vill stoppa kustnära trålning, längs hela kusten. Förslaget ska genomföras med svensk reglering och nödvändiga överenskommelser inom EU. Kustnära trålning och bottentrålning är inte samma fråga: fiskbeståndens uppväxtmiljöer och känsliga bottnar behöver båda ett ändamålsenligt skydd.

Fiskeriförvaltningen ska utgå från vetenskap och ekosystemens återhämtning. Svaga bestånd ska inte pressas ytterligare för att kortsiktigt upprätthålla fångster. Ett långsiktigt livskraftigt kustfiske och ett rikt fritidsfiske förutsätter att bestånden återhämtar sig, både i Östersjön och i Västerhavet.

Skarvförvaltningen ska bli mer effektiv och regionalt anpassad. Skyddsjakt behöver kunna genomföras där förutsättningarna är uppfyllda, tillsammans med andra skadeförebyggande åtgärder. Riksdagens behandling av havsmiljöpropositionen visar att större tilldelning i jaktbeslut inte alltid räcker: även resurser och praktiska möjligheter att genomföra jakten behöver förbättras.

Liberalerna vill se att ett mål om allmän jakt på skarv ska drivas genom de förändringar i EU:s regelverk som behövs. Det ska inte blandas samman med möjligheterna till skyddsjakt enligt befintliga regler. Förvaltningen ska bygga på regional kunskap och hållbara bestånd.

Kampen mot övergödningen måste föras från källa till hav. Sverige ska driva på inom EU och Östersjösamarbetet för mindre näringsläckage, bättre avloppsrening och

effektiv tillsyn. Lantbrukare ska få bättre möjligheter att använda precisionsgödsling, kantzoner och våtmarker. Kommuner och reningsverksoperatörer ska minska bräddningar och utsläpp av näringsämnen och farliga ämnen.

Lokala vattenvårdsåtgärder ska få långsiktiga villkor. Restaurering av lek- och uppväxtmiljöer, strandängar och vattenvägar ska prioriteras där nyttan kan visas. Utsläpp från sjöfarten och marin nedskräpning ska mötas med effektiv kontroll och internationellt samarbete. Målet är att där naturen längs våra kuster ska återhämta sig och att människor tryggt ska kunna bada, fiska och leva där.

Stoppa giftiga varor från Shein, Temu och andra nätplattformar

Samma krav ska gälla oavsett om en vara köps i en svensk butik eller beställs genom en plattform utanför EU. Konsumenter ska inte behöva vara kemikalieexperter, och seriösa företag ska inte konkurreras ut av aktörer som kringgår reglerna.

Kemikalieinspektionens tillsyn har påvisat förbjudna ämnen och andra regelbrister i varor från e-handelsaktörer. Myndigheten har också funnit att farliga produkter som rapporterats till varningssystem kan fortsätta att erbjudas på andra plattformar eller av andra säljare. Det motiverar starkare kontroll och effektivare åtgärder mot återkommande överträdelser.

Liberalerna vill stoppa olagliga och farliga produkter från Shein, Temu och andra liknande plattformar. Reglerna ska träffa produkterna och de ansvariga aktörerna utifrån risk och överträdelser, inte utifrån företagsnamn eller ursprungsland i sig.

Regeringen har redan gett Kemikalieinspektionen i uppdrag att föreslå bättre metoder för kontroll av e-handel och tredjelandsimport, inklusive lagändringar, informationsutbyte och digitala verktyg. Uppdraget ska redovisas senast 15 mars 2027. Nästa steg är att omsätta resultaten i operativ kapacitet och ett ansvar som går att utkräva.

Plattformarnas ansvar ska omfatta effektiva kontroller, spårbara ansvariga aktörer och snabb hantering av konstaterat olagliga produkter. Tullverket och marknadskontrollmyndigheterna behöver tillräckliga resurser och bättre gemensamma arbetssätt. Digitala verktyg ska kunna identifiera samma farliga vara även när den återkommer under nytt namn eller genom en annan säljare. Återkommande överträdelser ska mötas med kännbara och proportionerliga sanktioner.

Sverige ska samtidigt driva på för snabbare utfasning av särskilt farliga kemikalier och en bred, ändamålsenlig begränsning av PFAS. Offentlig upphandling ska bidra till

säkrare produkter, särskilt i förskolor, skolor och andra miljöer där barn vistas. Arbetet ska förenas med utveckling av säkrare alternativ och giftfria materialflöden.

Förorenade områden ska saneras utifrån risk för människors hälsa och miljön. Dricksvattentäkter och områden där föroreningar riskerar att spridas vidare ska prioriteras. Förorenaren ska bära kostnaden där ansvar kan utkrävas.

En cirkulär ekonomi som fungerar för företag och hushåll

En liberal cirkulär ekonomi ska göra det lättare att tjäna pengar på att hushålla med resurser. Produkter ska hålla längre, kunna repareras och få nya användare. Material ska återvinnas med bibehållen kvalitet och utan att farliga ämnen cirkuleras vidare.

Liberalernas tidigare motioner har betonat producentansvar, återbruk, längre livslängd och nya affärsmodeller. Sedan dess har regeringen beslutat om förändringar i avfallsreglerna och lagt fram proposition 2025/26:108 Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning. Politiken för mandatperioden 2026 - 2030 ska bygga vidare på detta arbete.

Omotiverade regelhinder för återbruk och säkra återvunna material ska tas bort. Det ska vara enklare att använda återbrukade byggprodukter och att skapa fungerande marknader för återvunna råvaror. Samtidigt ska miljö- och hälsoskyddet vara tydligt.

Europeiska produktkrav ska genomföras så att information om reparation, innehåll och återvinning blir användbar för företag och konsumenter. Småföretag ska få praktiskt stöd och slippa onödig dubbelrapportering. Skatter och andra ekonomiska styrmedel ska ses över för att stärka reparation och återbruk. Producentansvarsavgifter ska bättre premiera hållbara och återvinningsbara produkter.

Avfallsbrottslighet ska inte få förstöra för seriösa företag eller lämna saneringskostnader till skattebetalarna. Tillsyn, spårbarhet och informationsutbyte ska förstärkas. Ekonomiska säkerheter ska vara ändamålsenliga och användas där riskerna motiverar det. Matsvinnet ska minska i hela livsmedelskedjan, och det matavfall som ändå uppstår ska tas till vara.

Ett reformerat strandskydd

Liberalerna vill reformera strandskyddet för att upprätta en sund balans mellan frihet och strandskyddets grundläggande syften. Inriktningen ska vara större flexibilitet där exploateringstrycket är lågt, samtidigt som känsliga ekosystem och allmänhetens tillgång till stränder värnas.

Sverige rymmer långa kuststräckor och tusentals öar. Också små kustsamhällen och skärgårdarnas öar måste kunna utvecklas. Det måste vara möjligt för butiker att bygga

ut. Det måste vara möjligt för en byskola att uppföra en ny gymnastiksal. Företagande på landsbygden ska inte hindras av en allt för stelbent tillämpning av strandskyddet.

Lättnader har redan genomförts under liberal ledning. Miljöbalken undantar numera bland annat insjöar med en vattenyta om högst en hektar, vattendragssträckor som är högst två meter breda samt insjöar och vattendrag som anlagts efter 1975-06-30. För små sjöar och smala vattendrag kan Länsstyrelsen besluta om skydd, när det är av särskild betydelse för strandskyddets syften.

Detta är välkomna lättnader, men strandskyddet måste liberaliseras ytterligare.

Dagens system utgår ifrån ett generellt förbud, som det undantagsvis ges dispens ifrån. Men det är inte rimligt att regelverket utgår ifrån att varje tänkbar strandnära bod, bastu eller brygga som planeras ute i landet utgör ett hot mot naturen eller friluftslivet. Dagens strandskydds överdrivna och orättvisa rigiditet är en vardaglig och konkret ofrihet som påverkar många.

Nästa steg för att liberalisera strandskyddet måste bygga på att regelverket ska medge reella intresseavvägningar, där legitima exploateringsintressen, stora som små, ges en rimlig tyngd.

Oavsett om exploateringen gäller en uppfräschning av en sommarstugetomt, en nybyggnation på en lantbruksfastighet eller något annat, så bör den vägas mot strandskyddsintresset i det enskilda fallet på den specifika platsen.

För att möjliggöra detta bör kommunerna få en mer betydande roll i planeringen och utförandet av strandskyddet.

I hårt exploaterade och skyddsvärda områden ska strandskyddet tillämpas restriktivt, men i lägre exploaterade och mindre skyddsvärda områden bör tillämpningen vara liberal och generös. Naturturism, landsbygdsföretagande och naturvårdande åtgärder ska inte hindras av onödig administration.

En miljöprövning som fungerar

Miljöprövningen ska vara snabb, samordnad och rättssäker. Krav på underlag ska tydliggöras tidigt, dubbelarbete undvikas och myndigheter samordna sina bedömningar. Höga miljökrav ska förenas med möjligheten att bygga fossilfri elproduktion, elnät, återvinningsanläggningar och annan verksamhet som behövs för omställningen.

Naturbaserad klimatanpassning ska utvecklas genom samverkan mellan staten, kommunerna och markägare. Våtmarker, grönområden och fungerande vattenmiljöer ska där det är lämpligt användas för att minska översvämningsrisker och stärka

vattenförsörjningen. Arbetet mot stranderosion ska bygga på kunskap om både samhällsrisker och naturvärden.

Camilla Mårtensen (L)

Pär Gustafsson (L) *Roger Haddad (L)*

Lina Nordquist (L) *Joar Forssell (L)*